

N:o 2.

Ank. till Riksd. kansli den 11 febr. 1887, kl. 12 midd.

Andra Kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande n:o 2, i anledning af förslag om förändradt sätt för utbetalning af pensioner från folkskolelärares pensionsinrättning m. m.

Herr *G. W. Svensson* i Rydaholm har i motionen n:o 41 inom Andra Kammaran föreslagit, »att Riksdagen ville i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes vidtaga sådan anordning, att pensionärer i såväl folkskolelärares pensionsinrättning som folkskolelärares enke- och pupillkassa måtte, om de det begära, få lyfta sina pensioner hos pastor i den församling, der de äro bosatte».

Motionären anför, hurusom pensionärer i de nämnda kassorna kunde, om de icke vore boende i utbetalningsortens omedelbara närhet, för pensionens utbekommande få vidkännas kostnader af 5 à 6 kronor årligen i kommissionsarfvode och porto. Detta belopp, om än icke stort, vore dock af betydelse för ifrågavarande personer med deras i allmänhet allt annat än goda ekonomiska ställning. En ändring till pensionärernas förmån borde därför ega rum, så att de utan någon som helst kostnad kunde få lyfta sina pensioner hos pastor i den församling, hvarest de vore bosatte. Om detta sätt utan olägenhet kunde praktiseras, då det vore fråga om pensioners utbetalande till presternas enkör och barn, så borde det lika lätt kunna tillämpas i fråga om de pensionärer, som här åsyftades.

Gällande reglemente för folkskolelärares pensionsinrättning den
Bih. till Riksd. Prot. 1887. 8 Saml. 2 Afd. 2 Band. 2 Häft.

30 november 1866 innehåller i förevarande afseende följande bestämmelser.

§ 32. Pension utbetalas halfårsvis, i juni och december månader, till pensionstagaren sjelf eller hans behörigen befullmäktigade ombud. Dervid företes pensionsbrevet till anteckning å detsamma om utbetalningen, hvarjemte såsom verifikationer aflemnas frejdebevis och intyg att pensionstagaren vid ingången af sista månaden i halfåret ännu lefde eller, ifall han dessförinnan affidit, om dagen, då dödsfallet inträffade.

§ 33. Utbetalning af pension verkställes af pensionsinrättningen. Är pensionstagaren boende i landsorten, vare han berättigad att efter hos direktionen gjord anmälan, innefattande uppgift om hans hemvist, pensionen genom vår vederbörande befallningshafvande bekomma.

Reglementet för folkskolelärnarnes enke- och pupillkassa den 15 oktober 1875 har i paragraferna 29 och 30 enahanda bestämmelser rörande utbetalandet af pensionerna från denna kassa.

Utskottet har sig dessutom bekant, att direktionen öfver dessa kassor den 11 februari 1882 utfärdat ett cirkulär, i hvilket densamma meddelat pensionstagarne i båda kassorna, att den, till lättnad för i landsorten boende pensionstagare, funnit skäligt medgifva, att pensionsstagare, som så önskar, *tills vidare* må ega att, mot insändande omedelbart till direktionen af pensionsbref, behörigt prestbevis och af två personer bevittnad fullmägt för innehafvaren att pensionen uppbära och qvittera, under uppgifven postadress erhålla pensionen med posten sig tillsänd efter afdrag för hvarje gång af belöpande porto med rekommendations- eller assurancesgift samt 75 öre såsom godtgörelse till de tjänstemän vid kassorna, hvilka erhålla direktionens uppdrag att pensionens afsändande ombesörja; börande pensionstagare, som af detta sätt för pensionsutbetalning vill sig begagna, derom hos direktionen göra särskild skriftlig anmälan.

I likhet med motionären anser utskottet det vara en särdeles behjertansvärd sak, att en besparing af en utgift för pensionens utbekommande beredes de ifrågavarande oftast obemedlade personerna. De kostnader de af nämnda anledning få vidkännas, då de äro bosatta utom utbetalningsorten, torde, äfven om de begagna sig af det af direktionen dem anvisade förmånligare sättet för pensionsbeloppets utfående, dock uppgå till 3,30 kronor årligen, en summa, som otvifvelaktigt är af ej ringa betydighet i deras ekonomi. Efter hvad det komitébetänkande af den 19 december 1864, som ligger till grund för reglementet för folkskolelärnarnes pensionsinrättning, gifver vid handen, var man ock redan från början angelägen att för pensionstagarne underlätta

utbekommandet af pensionerna. I detta syfte tillkom den senare punkten i den här ofvan anförda § 33, beträffande i landsorten boende pensionstagare, och i motiveringen af denna paragraf tillägges ytterligare, att Konungens befallningshafvande kunde genom kronofogdarne låta utbetala pensionerna och på sådant sätt ännu mer bespara pensions-tagarne kostnad och besvär för pensionernas utbekommande — ett önskemål, som går åt samma håll som det af motionären framställda. Äfven utskottet vill för sin del uttrycka önskvärdheten af att, om möjligt, någon åtgärd måtte vidtagas till vinnande af det af motionären åsyftade ändamålet.

Någon större svårighet torde det icke heller behöfva möta att tillmötesgå motionärens hufvudsakliga önskan; att föreslå något visst sätt härför torde emellertid icke lämpligen böra tillhöra Riksdagen. Flere möjligheter att ordna denna angelägenhet förefinnas, och valet mellan dem bör bäst kunna göras af Kongl. Maj:t, som är i tillfälle att derom höra vederbörande myndigheter. Motionärens förslag att låta pastorerna verkställa pensionernas utbetalning ligger nära till hands, men kan under vissa förhållanden medföra olägenheter, likasom det ock synes åstadkomma en onödig omgång. Den myndighet — hvilken den än må vara — som skulle sända pensionsbeloppen till pastorerna, för att dessa sedan skulle tillhandahålla pensionstagarne desamma, kunde lika väl omedelbart sända dem till dessa sistnämnda, om qvitto å beloppet i förväg blifvit till myndigheten insändt. Beträffande åter den frågan, af hvilken myndighet detta öfversändande af pensionen borde verkställas, kunde man tänka sig, att detta gjordes vare sig af kassornas direktion eller af Konungens befallningshafvande. Blefve det direktionen, som uteslutande finge detta åliggande, skulle måhända kassornas förvaltning deraf något tyngas, då pensionstagarnes antal redan är öfver 900 i folkskolelärnarnes pensionsinrättning och inemot 300 i folkskolelärnarnes enke- och pupillkassa samt oupphörligt växer i båda. För Konungens befallningshafvande åter, hvilka redan äro skyldiga att i förekommande fall granska pensionsbref och intyg samt till pensionstagare eller dess ombud utbetala pensionsbeloppet, skulle genom den här åsyftade anordningen endast den tillökning i besvär åstadkommas, som ombesörjandet af ett jemförelsevis mindre antal försändningar med posten förorsakade, och det kan till och med sättas i fråga, huruvida icke denna ringa tillökning i besvär skulle motvägas af fördelen att icke behöfva under bestämda timmar på dagen expediera dessa ärenden. — En möjlighet vore ock, såsom 1864 års komité antydt, att utbetalningen verkställdes af Konungens befallningshafvande genom

kronobetjeningen i orterna. — Om det så dertill ålåg pastor att öfversända det intyg, han hvarje gång hade att utfärda för pensionstagaren, jemte pensionsbrevet och pensionstagarens qvitto å pensionsbeloppet till den myndighet, som verkstälde utbetalningen, så blefve, för den händelse vederbörande myndigheter för dessa försändningar begagnade sin fribrefsrätt, kostnaden för pensionstagaren ingen.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt får utskottet, hvilket anser motionens syfte beaktansvärdt, men, såsom redan blifvit anfördt, icke anser lämpligt, att Riksdagen föreslår något visst sätt för pensionernas utbetalande, på det sätt tillstyrka bifall till motionen, att det hemställer,

att Riksdagen ville i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes taga i öfvervägande, huruvida icke sådana anordningar kunde träffas, att pensionerna från såväl folkskolelärnarnes pensionsinrättning som folkskolelärnarnes enke- och pupillkassa, utan kostnader för pensionstagarne, till dem utbetalades.

Stockholm den 11 februari 1887.

På utskottets vägnar:

SIXTEN VON FRIESEN.